

Kadın Cinayetleri – Femisid Kavramı

Woman Homicides-Femicide Concept

Erdal Özer^{1,2}, Halil İlhan Aydoğdu¹, Güven Seçkin Kırıcı¹, Gülsüm Önal³

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü, Trabzon

³Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Cinayetlerinin Durduracağı Platformu Genel Temsilcisi, İstanbul

Femisid kavramı ilk olarak 1801 yılında İngiltere’de bir kadını öldürmek anlamında kullanılmakla beraber güncel olarak 1970’lerdeki feminist hareketlerce cinsiyetçi baskıya karşı kullanılmaya başlanmıştır. Diana Russell ise bu terimi 1976’da mahkemede kullanmıştır. Burada birçok cinayetin aslında femisid olduğunun farkına varılması gerektiğinden bahsetmiş ve yeni bir tanıma ihtiyaç olduğunu dile getirmiştir. Böylece birçok toplumda karşımıza çıkan infantisidlerin, geçmişte görülen cadı yakmaların, hala işlenen namus adına cinayetlerinin gözle görülür hale geleceğini ifade etmiş, kız bebekleri de kadın terimi içerisine dahil etmiştir (1,2).

1992 yılında Russell ve Radford yeniden bir tanım yaparak; femisidi erkekler tarafından kadın düşmanlığı ile işlenen kadın cinayetleri olarak tanımlamış, Radford da seksüel şiddetin bir türü olduğundan bahsetmiştir (3). Campbell ve Runyan ise 1998 yılında failin güdüsü veya durumu ne olursa olsun bütün kadın cinayetleri için bu terimi kullanmıştır. 2001 yılında Russell tanımını modifiye ederek; “kadınların erkekler tarafından kadın oldukları için öldürülmesi” olarak bahsetmiştir (4). Desmond ve Dekesedery’ye göre ise femisid bir kadının erkek tarafından kasten öldürülmesi olarak tanımlanmıştır (5).

En güncel tanım olarak; Birleşmiş Milletler Akademik Çalışmalar Birliği (UNSA) femisid ve/veya cinsiyetle ilintili diğer cinayetleri “bir kadını kadın olduğu veya bir kızı kız olduğu için öldürmek” olarak tanımlamaktadır (6).

Femisidler salt kadın cinsiyetteki insanların öldürüldüğü cinayetler olarak algılanmamalıdır. Aslında femisidler, tüm kadın cinsiyetteki saldırı sonucu ölüm-

lerin bir alt grubudur. Nefretle işlenen bu cinayetlerde, saldırıya uğrayan şey kadın kimliğidir. Bu saldırı; yasal olan ülkelerde çocuk sahibi olma sürecinde tıbbi olarak embriyonun cinsiyetinin seçilmesinde karşımıza çıkabildiği gibi, bazı toplumda sık görülen diri diri gömülen bebekler, namus-töre bahanesi ile öldürülen kadınlar örneklerinde de gözle görülür hale gelmektedir.

Tüm bunların yanında kadına yönelik şiddet, psikiyatrik olarak da kadınları ciddi olarak etkilemekte, aile içi ya da toplumsal baskı intihar ile sonuçlanabilmekte daha dramatik olarak, kadınlar tehdit baskı ve zorlama ile intihara sürüklenebilmektedir.

O halde bize göre yeniden kapsayıcı ve kullanılabilir bir tanıma ihtiyaç vardır:

Femisid; embriyodan cenine, bebekten çocuğa, erişkinden yaşlıya kadar tüm kadın cinsiyetteki bireylerin sadece cinsiyetlerinden dolayı ya da toplumsal cinsiyet kimliği algısına aykırı eylemleri bahane edilerek, bir erkek tarafından ya da erkeğin motivasyonu ile bir kadın veya çocuk tarafından öldürülmesi ya da intihara zorlanmasıdır. Femisid bir nefret suçudur.

Konu ile ilgili çalışan tüm araştırmacıların tanıma uygun olarak bahsi geçen vakalarda femisid kavramını kullanmasını, bunun yaygınlaşması ve genel kabul görmesi ile bu nefret suçunun daha iyi tanımlanarak görünür hale geleceği ve böylece bu suçun üzerine kararlılıkla gidilebileceği düşüncesindeyiz. Aynı zamanda tanımda da belirtildiği gibi otopsi yapan uzmanların ve diğer kamu görevlilerinin zorlamalı intiharlar konusunda daha dikkatli olmaları gerektiği kanaatindeyiz.

Kaynaklar

1. The Origin And Importance Of The Term Femicide [Internet]. [updated: 2011 December; cited 2016 March 20]. Available from: http://www.dianarussell.com/origin_of_femicide.html
2. Tütüncüler A, Özer E, Karagöz YM, Beyaztaş FY. Evaluation of Femicide Cases Committed Between the Years 1996–2005 in Antalya. OMEGA - Journal of Death and Dying. 2015. doi: 10.1177/0030222815570600.
3. Radford J, Russell DEH. Femicide : the politics of woman killing. New York Toronto: Twayne Pub; 1992. xviii, 379 p.
4. Russell DEH, Harnes RA. Femicide in global perspective. New York: Teachers College Press; 2001. xii, 209 p.
5. Ellis D, DeKeseredy WS. The wrong stuff : an introduction to the sociological study of deviance. 2nd ed. Scarborough, Ont.: Allyn & Bacon Canada; 1996. xii, 340 p.
6. What is Femicide. UN Studies Association [Internet]. [cited 2016 March 20]. Available from: <http://unstudied.org/about-uns/acs/acs-vienna/projects/femicidev>